بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2024/HC-A/206
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: މުޙައްމަދު އަލީ، [illegible]، އދ. ފެންފުށި
- އިސްތިއުނާފު ޚަޞްމުވި ފަރާތް: އިބްރާހީމް އަލީ، [illegible]، އދ. ފެންފުށި
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: އެއްބަސްވުމާއެކު ޚިލާފު ކުރެވިގެން ހުށަހަޅާ ދަޢުވާ

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ ތަރުތީބު:
ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު
ފަނޑިޔާރު ޙަސަން ސަޢީދު
ފަނޑިޔާރު ޙުސައިނާ މުޙައްމަދު

ނިމުނު ތާރީޚު: 19 ރަބީޢުލްއައްވަލު 1447 / 11 ސެޕްޓެންބަރު 2025

ހައިކޯޓުގައި މައްސަލަ ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވުނު ތާރީޚު: 22 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1446 / 25 ސެޕްޓެމްބަރު 2024

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- **ނަންބަރު:** 1964-CVC-2023
- **ނިންމި ކޯޓު:** ސިވިލް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** އެއްބަސްވުމާމެދު ޚިލާފު އުފެދިގެން ހުށަހަޅާ ދަޢުވާ
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު:** 14 ޖޫން 2023
- **ނިމުނު ތާރީޚު:** 13 އޮގަސްޓު 2024

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް
މުޙައްމަދު ޢަލީ، ހޯރިންގްލީ، ގދ.ފިޔޯރީ
ވަކީލް:
ޢަބްދުﷲ ރަޝީދު، ކްރިސްޓަލް ޗޭމްބަރސް އެލްއެލްޕީ

އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދޭ ފަރާތް
އިބްރާހީމް ޢަލީ، ފެހިވިލާ، ގދ.ފިޔޯރީ
ވަކީލް:
ޢަލީ ސަޢީދު، ލޯ ކަންސަލްޓް ޕާޓްނަރސް އެލްއެލްޕީ

މަދަނީ- އެއްބަސްވުމާމެދު ޚިލާފު އުފެދިގެން ހުށަހަޅާ ދަޢުވާ- ކޮންޓްރެކްޓްތަކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)، 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)- ކޮންޓްރެކްޓްގެ ބައިވެރިއަކަށް ޤާނޫނީ ހިމާޔަތް ލިބުން ކޮންޓްރެކްޓުގެ ޝަރުތު ހިލާފުވުމުން- ދެފަރާތް ކަނޑައަޅާފައިވާ ޒަރޫރީ ކަމަށް އެއްބަސްވުމުގެ ވަގުތު ދަށުވުމުގެ ކުރިމަތިން

[illegible] ހުސައިން މަޖީދުގެ ދަޢުވާ

މައްސަލައިގެ ތަޢާރަފު

1. މިއީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1964-CVC-2023 ޤަޟިއްޔާ ހދ. [illegible]، [illegible]، މުޙައްމަދު އަލީ[1]ގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރައްވާފައިވާ [illegible] ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަކީ ހދ. [illegible]، [illegible]، އިބްރާހީމް އަލީ[2] އެވެ.

މައްސަލައިގެ ފަސްމަންޒަރު

2. ހދ. [illegible]، [illegible]، މުޙައްމަދު އަލީ އާއި ހދ. [illegible]، [illegible]، އިބްރާހީމް އަލީއާ ދެމެދު "މުޙައްމަދު އަލީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބައެއް އިބްރާހީމް އަލީއަށް [illegible] ވެފައިވާ އެއްބަސްވުން" ގެ، މި އެއްބަސްވުމުގައި 12 ފެބުރުއަރީ 2022 ގައި ދެފަރާތުން ސޮއިކޮށްފައިވެއެވެ.[3]

3. މި އެއްބަސްވުމުގެ މަޤްޞަދު ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ކަންކަމެވެ.

"02.1 މި އެއްބަސްވުމުގެ މައިގަނޑު މަޤްޞަދަކީ މިއެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން މިއެއްބަސްވުމުގެ ބައިވެރިންނާއި އަދި ވާރިސުން [illegible] އުޞޫލުގެ މަތިން އަމަލުކުރުމެވެ.

02.2 މި އެއްބަސްވުމުގައިވާ ދެބައިވެރިންނަކީ އެއްބަފާ [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވެވިފައެވެ.

---

[1] ދރއ ކާޑު ނަންބަރު A012112

[2] ދރއ ކާޑު ނަންބަރު A047423

[3] [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުން

02.3 މިއެއްބަސްވުމަށް [illegible] އަދި [illegible] ދަރަނިވެރިޔާގެ [illegible] [illegible]
އެއްބަސްވެފައިވެއެވެ."

4. ވިޔަފާރި [illegible] ވިޔަފާރި [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އެއްބަސްވުމުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގައެވެ. އެގޮތުން މި އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މި ވިޔަފާރި އަގު -/20,000ރ. (ވިހިހާސް ރުފިޔާ) އަށް [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible]، އެ ޑޯނި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވެފައެވެ. އެގޮތުން ވިޔަފާރި [illegible] [illegible] 1 އަހަރުދުވަހުން 4 އަހަރުދުވަހުން [illegible] [illegible] އެއްބަސްވެފައެވެ.

5. މި އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ވިޔަފާރިއަށް [illegible] [illegible] [illegible]. އެ [illegible] ރަޖިސްޓްރީ [illegible] [illegible] ބައިވެރިންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ޑޯނިގަތުމާއި، ޑޯނިއަށް [illegible] [illegible]، ޑޯނީގެ މަރާމާތުތަކާއި، ޑޯނި ރަޖިސްޓްރީކުރުމުގެ އިތުރު [illegible] [illegible] [illegible] އަދި އެވެ.[4]

6. މި އެއްބަސްވުމުގައިވާ އުޅަނދުތަކުގެ ޖުމްލަ އަގަކީ -/14,750,000ރ. (ސާދަ މިލިއަން ހަތްސަތޭކަ ފަންސާސްހާސް ރުފިޔާ) އެވެ. މި އަގުގެ ދެބައިކުޅަ އެއްބައި ކަމަށްވާ -/7,375,000ރ. (ހަތް މިލިއަން ތިންސަތޭކަ ހަތްދިހަފަސްހާސް ރުފިޔާ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] އެއްބަސްވެފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ފައިސާ ދައްކަން އެއްބަސްވެފައިވާގޮތް ތިރީގައި މިވަނީއެވެ.

6.1 އެއްބަސްވުމުގައި ސޮއިކުރާ ދުވަހު -/615,000ރ. (ހަލައްކަ ފަނަރަހާސް ރުފިޔާ).

6.2 އެއްބަސްވުމުގައި ސޮއިކުރާތާ 2 މަސް ފަހުން، ފުރަތަމަ އަހަރު ކޮންމެ މަހަކު -/100,000ރ. (އެއްލައްކަ ރުފިޔާ).

---

[4] އެއްބަސްވުމުގެ 041 ވަނަ ޞަފްޙާ

6.3. ދެވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން ކޮންމެ މަހަކު -/150,000ރ. (އެއްލައްކަ ފަންސާސް ހާސް ރުފިޔާ).

7. މި އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން އދ. ފެންފުށި "ފްލޯރާގާ" އެވެ ކިޔާ ގޯތީގައި ހުންނަ 3 ބުރީގެ އިމާރާތް އިޖާރާއަށް އަދި އެއް އަހަރާ ނުވައި ދިނުމުން އެއްބަސްވެފައިވެއެވެ. ނަމަވެސް އެއްބަސްވުން އިތުރުކުރުމަށްތަކާއި ބިނާކުރެވިއްޖެނަމަ، މި އިމާރާތުގެ އަގު ދެއްކުމަށް އެކީ ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.[5]

8. އަދި އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ފައިސާ ދައްކާ ނިމޭ ވަގުތުން އުފައްދާފައިވާ މުއްދަތު އެކީގެ ނަމޫނާގައި ތަފްސީލާތު ކަނޑައެޅިފައި ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން މި އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ފައިސާ ދެއްކުމުން މުއްދަތު އެކީގެ ނަމަވެސް ތަފްސީލު ތަފްސީލު ޖަދުވަލުތަކުގެ ތަފާތު އިތުރުކުރުމަށް އެކީގެ ނަމޫނާގައި ތަފްސީލު ކުރެވިފައިވާ "ޗެޕްޓަރ ކޮއިން 2" އަދި "ޗެޕްޓަރ ކޮއިން 5"، މި ދެ ޖަދުވަލެވެ.

8.1. ޗެޕްޓަރ ކޮއިން 2 ގެ އަގަކީ -/1,500,000ރ. (އެއްމިލިއަން ފަސް ލައްކަ ރުފިޔާ) އެވެ.

8.2. ޗެޕްޓަރ ކޮއިން 5 ގެ އަގަކީ -/8,550,000ރ. (އަށްމިލިއަން ފަސްލައްކަ ފަންސާސްހާސް ރުފިޔާ) އެވެ.

މިގޮތުން އުފައްދާފައިވާ ތަފްސީލު ކުރުމުގެ ފަރާތުން ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެ އިތުރު ދައުލަތަށް ދައްކަން ނިޔާނުވުން އެ ގޮތުގެ ތަފްސީލު ކުރުމުގެ ކަމާއި މިގޮތުގެ މަތިން ކުރިން ގޮތުގެ ތަފްސީލު ކުރުމުގެ ކަމަށް އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.[6]

9. މި އެއްބަސްވުމުގައި ނިޔާވުން ކަމެއް ދިމާވެއްޖެނަމަ އަދަދުތަކާއި އިސްލާހު ސަރުކާރާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކާ އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތިން ކަމާއި ކޮންމެ މަހަކު މަދުވެގެން -/100,000ރ. (އެއްލައްކަ ރުފިޔާ)ގެ އަދަދެއް ދައްކާނަމަ، އެއްބަސްވުން ބާޠިލުކުރުމުގެ ހައްޤެއް ދެފަރާތުން ކުރެ ނުލިބޭނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.[7]

---

[5] އެއްބަސްވުމުގެ 04.8 ވަނަ މާއްދާ

[6] އެއްބަސްވުމުގެ 04.8 ވަނަ މާއްދާ

[7] އެއްބަސްވުމުގެ 05.1 ވަނަ މާއްދާ

10. މީގެ އިތުރުން އެއްބަސްވުމުގެ ކަންކަން ތަންފީޒުކުރުމާ ގުޅޭގޮތުންނާއި ކޯޓަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅުމާ ގުޅޭގޮތުން އެއްބަސްވުމުގެ 04.7 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ.

> "މި އެއްބަސްވުމުގައި ސާފުކޮށް މިއެއްބަސްވުމުގައި ލިޔެވިފައިވާ އެންމެހައި ކަންކަން ތަންފީޒުކުރަންޖެހޭނެއެވެ. އަދި އެއްފަރާތުން އަނެއްފަރާތަށް މަޢުލޫމާތު ދެވިގެން އިޚްތިލާފުތަކުގައި ޙައްލު ދިނުމުގެ އަގުވެރިކަމާ ވެރާ ދަށުގައިވެސް ނުވާނެއެވެ. އަދި މި އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ކޯޓުން ހިއްވަރު އިތުރު އެއްވެސް މައްސަލައެއް ކޯޓަކަށް ހުށަހެޅުމުން ދެފަރާތުން އެއްބަސްވެފައިވެއެވެ."

11. އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން **1 ޖޫން 2023 ގެ ނިޔަލަށް -/1,933,600ރ (އެއްމިލިއަން ނުވަލައްކަ ތެތީސްހާސް ހަސަތޭކަ ރުފިޔާ) ދައްކާފައިވާކަމަށް** ނަމަވެސް އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ދަޢުވާލިބޭ ބައިވެރިވާ ފައިސާ އެއްބަސްވުމުން އިތުރަށް ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ ދެއްކުމުގައި އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފުވެފައިވާކަމަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ބުނެފައިވާ ފައިސާ ދައްކަން ޖެހޭ ގޮތަށް ބަޔާންކުރެވިފައި އަދި އޭގެ 2 ޖޫން 2023 ދުވަހު ސިޓީ ފޮނުވިއެވެ.[8]

12. އަޅުގަނޑުމެން އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް ފައިސާ އަދި އަދަބުކޮށްފައިވާ ކަންކަން، އެ އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުކުރުމަށް، އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ހިއްސާ ދެއްކުމަށް "ހޯމް ކެއަރ-2" އެވޯޑް ދޭތެރޭ ދަޢުވާލިބޭ ފައިސާ ދެއްކުމުގައި ނަން މައްސަލަ ޢަމަލުކުރުމުން ފައިސާ ދެއްކުމުގެ މައްސަލަ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ދެއްކުމުގެ ފައިސާ ފައިސާ އަދި އަހަރު ހުށަހެޅުއްވުމުން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1964-CVC-2023 ފާސްކުރުމުގައި ދަށުން ހުށަހެޅިއެވެ.[9] އެ ފާސްކުރުމާ އެކުލެވޭ ދަޢުވާ ޤަބޫލުކުރީ 14 ޖޫން 2023 ދުވަހުއެވެ.

---

[8] ދަޢުވާ ކޯޓަށް ހުށަހެޅުނު އެނެކްސް 3

[9] ސިވިލް ކޯޓުން ދަޢުވާއާ ގުޅޭ ލިޔުންތައް ހުށަހެޅުމަށް "އިލެކްޓްރޯނިކް ކޭސް ފައިލިން ސިސްޓަމް ދަށުން ހުށަހެޅި ލިޔުން"

13. އެ މައްސަލައާ ގުޅޭ [illegible] 21 ޖޫން 2023 ގައި އިބްރާހީމް އަލީއާ ސިވިލް ކޯޓުން ހަވާލުކޮށްދީފައެވެ. އޭގެ ފަހުން 12 ޖުލައި 2023 ދުވަހު، އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް މުޙައްމަދު އަލީގެ ފަރާތުން ފައިސާ ދައްކަމުން ނުދާކަމަށް [illegible] އެއްބަސްވުމުގެ 05.1 ވަނަ މާއްދާއާ [illegible] އެއްބަސްވުން [illegible] 48 ގަޑިއިރުގެ ނޯޓިސް [illegible] [illegible] އިބްރާހީމް އަލީގެ ފަރާތުން މުޙައްމަދު އަލީ އަށް ސިޓީ ފޮނުވިއެވެ.[10]

14. ޖެހިގެން އައި ދުވަހު (13 ޖުލައި 2023) އެ ސިޓީގެ ޖަވާބުގައި މުޙައްމަދު އަލީގެ ފަރާތުން އިބްރާހީމް އަލީ އަށް ސިޓީއެއް ފޮނުވިއެވެ. އެގޮތުން އެ ސިޓީގައި، [illegible] އެއްބަސްވުން [illegible]، ދެފަރާތުގެ މެދުގައި ކަންކަން ހިނގަމުން [illegible]، އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް ފައިސާ ދައްކަމުން ދިޔަ ނަމަވެސް އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް [illegible] [illegible] 2 [illegible] ރަޖިސްޓްރީ މުޙައްމަދު އަލީގެ ނަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ރަޖިސްޓްރީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible]، އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް މުޙައްމަދު އަލީގެ ފަރާތުން ފައިސާ ދައްކަމުން ނުދާތީ، އިބްރާހީމް އަލީގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުން [illegible] [illegible]، އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް [illegible] މުޙައްމަދު އަލީ [illegible] [illegible] [illegible] ނޯޓިސް [illegible].[11]

15. މި [illegible]، 17 ޖުލައި 2023 ގައި ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] އިބްރާހީމް އަލީގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] "[illegible] [illegible] [illegible]" ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިފައެވެ.[12] އޭގެފަހުން އިބްރާހީމް

---

[10] އެއްބަސްވުން [illegible] ނޯޓިސް [illegible] [illegible] އިބްރާހީމް އަލީގެ ފަރާތުން މުޙައްމަދު އަލީ އަށް ފޮނުވި ސިޓީ

[11] 13 ޖުލައި 2023 ދުވަހު މުޙައްމަދު އަލީގެ ފަރާތުން އިބްރާހީމް އަލީ އަށް ފޮނުވި ސިޓީ ([illegible] 4)

[12] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-BS/IN/2023/01 (18 ޖުލައި 2023) "ކޯޓުގެ [illegible] [illegible]" ގެ 2 ވަނަ [illegible]

އަލީގެ ފަރާތުން ފާހަގަކުރި އެއްބަސްވުން ބާޠިލްކުރައްވާ ކަމަށާއި ދަޢުވާ ކުރިއަށް ނުގެންދެވޭނެ ކަމަށެވެ. ނަމަވެސް ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމި މައްސަލަ ކުރިއަށްގެންދެވޭނެ ކަމަށެވެ. އަދި މައްސަލައިގެ މަޢުޟޫޢުގައި މައްސަލަ ބަލާފައިވެއެވެ. ސިވިލް ކޯޓުން އިޚްތިޞާޞާއެކު ނިންމި އެ ނިންމުމަށް ބަދަލުގެންނަންޖެހޭ ތަނެއް ނެތް ކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-A/319 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައެޅިފައިވެއެވެ. މިއީ ސިވިލް ކޯޓުން އެ މައްސަލައިގެ މަޢުޟޫޢުގައި ގޮތް ނިންމާ ޙުކުމް ކުރުމުން، އެ [illegible] ހިތްހަމަނުޖެހިގެން [illegible] އަލީގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުން [illegible]

ސިވިލް ކޯޓުގެ ޙުކުމް

16. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1964-CVC-2023 ޤަޟިއްޔާގައި ޙުކުމް ކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ.

> "[illegible] … 12 ފެބުރުއަރީ 2022 ގައި [illegible] [illegible] [illegible]"

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތައް

17. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1964-CVC-2023 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް [illegible] އަލީގެ ފަރާތުން އަންނަނިވި 02 (ދެ) ނުކުތާ ހުށަހަޅާފައި ވެއެވެ.

- ފުރަތަމަ ނުކުތާ އަކީ: ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1964-CVC-2023 ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދިފައިވާ ފަދައިން، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތާއި އިސްތިއުނާފު [illegible] ފަރާތާ ދެމެދު 12 ޖެނުއަރީ 2022 ގައި ވެފައިވާ "[illegible] ވެފައިވާ އެއްބަސްވުން" އަށް ޢަމަލުކުރުމަށް އިސްތިއުނާފު [illegible] ފަރާތަށް އަންގައިދިނުމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދިފައިވާ ފަރުވާ ކޯޓަށް ދެވެން ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވަނީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91 (ކޮންޓްރެކްޓްގެ ޤާނޫނު) ގެ 19 ވަނަ މާއްދާއާއި، 20 ވަނަ މާއްދާއާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] ޤާނޫނު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) އާއި (2) ވަނަ ނަންބަރުތަކާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/32 ޤަޟިއްޔާ އާއި 2019/SC-A/85 ޤަޟިއްޔާ އާއި ނަންބަރު 2020/SC-A/100 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުޞޫލާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ބުނެ [illegible] ނުކުތާއެވެ.

- ދެވަނަ ނުކުތާ އަކީ: ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1964-CVC-2023 ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދިފައިވާ ފަރުވާގެ ތެރޭގައި [illegible] 2 ގެ [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ [illegible] އަންގައި [illegible] ނުވަތަ [illegible] ކަނޑައަޅާފައިވަނީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91 (ކޮންޓްރެކްޓްގެ ޤާނޫނު) ގެ 18 ވަނަ މާއްދާއާއި، 20 ވަނަ މާއްދާއާއި 25 ވަނަ މާއްދާއާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2011 ([illegible] ޤާނޫނު) ގެ 12 ވަނަ މާއްދާއާއި، "[illegible]" [illegible]

ފިޤުހުގައި ޤާއިމުކުރެވިފައިވާ އުސޫލާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/SC-A/34 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ޤާއިމުކޮށްފައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.

މައްސަލަ ނިންމައިދިނުމަށް އެދުނުގޮތް

18. އިސްތިއުނާފުކުރި މުޙައްމަދު ޢަލީގެ ފަރާތުން މި މައްސަލައިގައި އެދިފައިވަނީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1964-CVC-2023 ގެ ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމުގައި، ދައުވާކުރާ ފަރާތުން އެދުނު [illegible] އެފަރާތުން އެދިފައިވާފަދައިން ދެކެން ނެތް ކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ބައި ޝާމިލްކޮށް، އެއްބަސްވުމަށް އަމަލުކުރުމަށާއި ފައިސާ ދައްކަމުންދާ ވަރަކުން އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް [illegible] [illegible] 2 އަދި [illegible] [illegible] 5 [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު ޢަލީގެ [illegible] ބަދަލުކުރުމަށް އިބްރާހީމް ޢަލީގެ [illegible] ދަށުކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމައިދިނުމަށެވެ.

19. އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު އިބްރާހީމް ޢަލީގެ ފަރާތުން މި މައްސަލައިގައި އެދިފައިވަނީ ދަށުކޯޓުގެ ނިންމުން ދަމަހައްޓައިދިނުމަށެވެ.

މި މައްސަލައިގައި ޖަވާބުދޭންޖެހޭ ސުވާލު

20. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފީ ހުށަހަޅާ ނުކުތާ ބިނާކޮށްފައިވަނީ އެއްބަސްވުމާ އަމަލުކުރުމަށް [illegible] ކަންތައް ނޫން ކަމަށް ދަށުކޯޓުން ނިންމި ނިންމުން ޤާނޫނާ ޚިލާފު ކަމުގެ މައްޗަށެވެ. އަދި އިސްތިއުނާފީ ދެވަނަ ނުކުތާ ބިނާކޮށްފައިވަނީ އެއްބަސްވުމާ މުޙައްމަދު ޢަލީގެ ނަން [illegible] "[illegible] [illegible] 2" [illegible] [illegible] އަންގައި [illegible] [illegible] [illegible]

ތަނެއް ނެތް ކަމަށް ދަށުކޯޓުން ނިންމި ނިންމުން ޤާނޫނީ ގޮތުން ރަނގަޅު ނޫން ކަމުގެ މައްސަލައެވެ. އެހެންކަމުން މި މައްސަލައިގައި ޖަވާބުދޭންޖެހެނީ އަންނަނިވި ޤާނޫނީ ސުވާލުތަކަކެވެ.

20.1. އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް އަމަލުކުރުމަށް އިބްރާހީމް އަލި އަށް އަންގައިދިނުމަށް މުޙައްމަދު އަލީގެ ފަރާތުން އެދުނު ދަޢުވާ ދެވެން ނެތް ކަމަށް ދަށުކޯޓުން ކަނޑައެޅީ ރަނގަޅަށްތޯ؟

20.2. "ހާބަރ ކުއީން 2" އުޅަނދުގެ ރަޖިސްޓަރީ މުޙައްމަދު އަލީގެ ނަމަށް ބަދަލުކުރުމަށް އަންގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދަށުކޯޓުން ކަނޑައެޅީ ރަނގަޅަށްތޯ؟ މިއެވެ.

އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް އަމަލުކުރުމަށް އިބްރާހީމް އަލި އަށް އަންގައިދިނުމަށް މުޙައްމަދު އަލީގެ ފަރާތުން އެދުނު ދަޢުވާ ދެވެން ނެތް ކަމަށް ދަށުކޯޓުން ކަނޑައެޅީ ރަނގަޅަށްތޯ؟

21. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1964-CVC-2023 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 12 ފެބްރުއަރީ 2022 ގައި [illegible] "[illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91 (ކޮންޓްރެކްޓްގެ ޤާނޫނު) ގެ 19 ވަނަ މާއްދާއާއި، 20 ވަނަ މާއްދާއާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރީޢަތުގެ ނިޒާމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) އާއި (2) ވަނަ ނަންބަރުތަކާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/32 ވަނަ މައްސަލާ އާއި 2019/SC-A/85 ވަނަ މައްސަލާ

އާއި ނަންބަރު 2020/SC-A/100 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފުވާ ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.

މިނުކުތާގައި އިސްތިއުނާފުކުރާފަރާތުގެ ވާހަކަ

21.1 މި ނުކުތާގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ މުވައްކިލު އަލީގެ ޝާހިދުން [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުމަށް އަރައިގަތުމަށް އިބްރާހީމް އަލީގެ މައްޗަށް [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް ދަރުބާރަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ، ދަރުބާރަށް [illegible] ހުށަހެޅުމުން އެއްބަސްވުން ބާޠިލްކުރެވިފައިވާކަމަށް އިބްރާހީމް އަލީގެ ޝާހިދުން ފާހަގަކުރި ކުރުމުގެ މައްޗަށް ކަމަށެވެ. އަދި [illegible] [illegible] އަލީގެ ޝާހިދުން [illegible] [illegible] ހުށަހެޅުއްވިފައިވާތީ އެކަމުގެ މައްޗަށް ކަމަށެވެ. ނަމަވެސް ދަރުބާރަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅުމާ ހަމައަށް އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް ދައްކަން ޖެހުނީ 1.5 މިލިއަން ރުފިޔާ ކަމަށާއި ނަމަވެސް އޭނާގެފަރާތުން 1.9 މިލިއަން ރުފިޔާ ދެއްކިފައިވާކަމަށެވެ. އަދި ދަރުބާރަށް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން އަދި މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible]، އިބްރާހީމް އަލީގެ ޝާހިދުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދޭންޖެހިފައިވާކަމަށެވެ. ހަމައެހެން އެއްބަސްވުމުގައި [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] އިބްރާހީމް އަލީގެ ޝާހިދުން އެއްވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނެތި، ދަރުބާރަށް ހުށަހެޅުމުން އެއްބަސްވުމުގެ 05.1 ވަނަ މާއްދާއާ ހިލާފުވާ އެއްބަސްވުން [illegible] ކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible]، މުވައްކިލު އަލީގެ ޝާހިދުން އެއްބަސްވުމާ [illegible] [illegible] [illegible] އިބްރާހީމް އަލީގެ ޝާހިދުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށެވެ. [illegible] 12 [illegible] 2023 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިބްރާހީމް އަލީގެ ޝާހިދުން [illegible] [illegible]

ތަޢުނުކޮށް އެކަން އެގޮތަށް ނުކުރެވޭނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށް 13 ޖުލައި 2023 ގައި ސިޓީއިން އިބްރާހީމް އަލީ އަށް ޖަވާބުވެސް ދީފައިވާނެ ކަމަށެވެ. އަދި މިވާހަކައަށް ދަށުކޯޓުގައި ދެއްކިފައިވާކަމަށެވެ. ހަމައެހެންމެ އެއްބަސްވުމަށް އަމަލުކުރުމުގެ އަމުރެއް ނެރެދިނުން އެދި އެ ޝަކުވާއަށް އެދުމުން، ހަމައެކަނި އެއްބަސްވުން ސައްޙަކަމަށް ކަނޑައެޅުމުން އެ ޝަކުވާ ބެލެނީ ނޫން ކަމަށާއި [illegible] މިއީ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/100 ޤަޟިއްޔާގައި، ދަޢުވާގައި އެދިފައިވާ އަސާސީ ކަންކަމަށް ގޮތް ކަނޑައަޅަންޖެހޭނެކަމަށް ގާއިމްކޮށްފައިވާ އުޞޫލާ ޚިލާފު ކަމެއް ކަމަށެވެ.

މިނުކުތާގައި އިސްތިއުނާފުވެރިފަރާތުގެ ޝަކުވާގެ ޖަވާބު

21.2. މިނުކުތާގެ ޙައްޤުގައި އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ އިބްރާހީމް އަލީގެ ފަރާތުން އަދި ދަށުކޯޓުގައި ވާހަކަދައްކާފައިވަނީ މި އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގައި ޤާނޫނީ ބަހުސެއް އޮތް ކަމަށް ނުދެކޭ ކަމަށެވެ. އެގޮތުން އެއްބަސްވުން ބާޠިލުކުރި [illegible] ދަށުކޯޓުން ވަކިގޮތެއް ނިންމާފައިވާކަމަށް [illegible] [illegible] ދަޢުވާއެއް ނޫން ކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން މި [illegible] ދަށުކޯޓުން ބިނާކުރެވިފައިވާ ގޮތުން [illegible] އަލީއަށް މިނުކުތާގައި [illegible] [illegible]

އެއްބަސްވުމަށް އަމަލުކުރުމަށް އަންގައި ޝަކުވާ ބެލެން ނޫން ކަމަށް ދަށުކޯޓުން ނިންމި ސަބަބު

21.3. އެއްބަސްވުމަށް އަމަލުކުރުމަށް އަންގައި އެ ޝަކުވާ ބެލެން ނޫން ކަމަށް ދަށުކޯޓުން ނިންމި ސަބަބަށް ބަލާއިރު، ދަށުކޯޓުގެ ޙުކުމުގެ 9 ވަނަ ނުކުތާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible] އެއް އެއްބަސްވުމުގައި ސައްޙަ އެއްބަސްވުމެއް ކަމަށް [illegible] ނަމަވެސް، [illegible] [illegible]

[illegible] އެއްބަސްވުން [illegible] އިބްރާހީމް އަލީގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާއިރު، އެކަމާ ގުޅިގެން [illegible] [illegible] މުހައްމަދު އަލީގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާތީ، އެއީ ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ދަޢުވާގެ މައުޟޫޢުގެ ތެރެއިން ބަލަންޖެހޭ ކަމެއް ނޫން ކަމަށެވެ. އަދި އެކަމަކީ އެ މައްސަލައިގެ ތެރެއިން ގޮތް ކަނޑައަޅައިދޭން އެދެވޭނެ ކަމެއްވެސް ނޫން ކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން އެއްބަސްވުން ބާޠިލުކުރި [illegible] [illegible] [illegible] ނެތް ކަމަށެވެ.

[illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނިންމުން ރަނގަޅުތޯ؟

21.4. މައްސަލައިގެ ފަސްމަންޒަރު ބަޔާންކުރެވުނުއިރު، ތަފްސީލުކޮށް މި މައްސަލައިގެ ވާޤިޢާ ބަޔާންކުރެވިފައި އެވަނީއެވެ. އެގޮތުން އަންނަނިވި ވާޤިޢާތަކަކީ ދެފަރާތުގެ މެދުގައި ޚިލާފެއް ނެތް ވާޤިޢާތަކެކެވެ.

21.4.1. ދެފަރާތުގެ މެދުގައި ވެވުނު އެއްބަސްވުން [illegible] [illegible] [illegible] އަދި އެ އެއްބަސްވުން [illegible] [illegible] ދެފަރާތުގެ މެދުގައި ޚިލާފެއްވެސް ނެތެވެ.

21.4.2. [illegible] [illegible] އެންމެހައި ގުޅުންހުރި [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] ދެފަރާތުގެ މެދުގައި ޚިލާފެއް ނެތެވެ. އަދި އެއްބަސްވުމާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދެފަރާތުގެ މެދުގައި ޚިލާފެއް ނެތެވެ. [illegible] [illegible] ނަމަވެސް، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދެފަރާތުގެ މެދުގައި ޚިލާފެއް ނެތެވެ.

21.4.3. މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ހައިކޯޓުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވެރިކަން އޮތީ މުޙައްމަދު ޢަލީގެ ކިބައިގައި [illegible] ޘާބިތެއް ނެތެވެ.

21.4.4. އެއްބަސްވުމާ ގުޅިގެން މުޙައްމަދު ޢަލީގެ ފަރާތުން އިބްރާހީމް ޢަލީ އަށް ދައްކާފައިވާ ކަމަށް [illegible] ފައިސާ އެޑްވާންސްގެ ގޮތުން އިބްރާހީމް ޢަލީ އަށް ދީފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] ޘާބިތެއް ނެތެވެ. އެގޮތުން ސިވިލް ކޯޓުން ދައުވާ ހުށަހެޅިއިރު، [illegible] [illegible] 2، މި މުޢާމަލާތުގެ ޖުމްލަ އަގު ކަމަށްވާ -/1,500,000ރ. (އެއްމިލިއަން ފަސްލައްކަ ރުފިޔާ) [illegible] [illegible] ފައިސާ މުޙައްމަދު ޢަލީގެ ފަރާތުން އިބްރާހީމް ޢަލީ އަށް ދައްކާފައިވާކަމަށެވެ.[13] އަދި [illegible] މައްސަލައިގެ ޙުކުމް ބުނާ [illegible] މުޙައްމަދު ޢަލީގެ ފަރާތުން 4.3 މިލިއަން ރުފިޔާ ދައްކާފައިވާ ކަމަށް ބުނެފައިވާއިރު، އެކަމަށް [illegible] [illegible] އަދި [illegible] ނެތެވެ.

21.4.5. ސިވިލް ކޯޓުން މުޙައްމަދު ޢަލީގެ ފަރާތުން ދައުވާ [illegible] [illegible]، މުޙައްމަދު ޢަލީގެ ފަރާތުން އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް އަމަލުކުރުމަށްފަހު ނުވަތަ އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް ފައިސާ [illegible] [illegible] ފަރާތުން އެއްވެސް ސިފައެއްގައި އެއްވެސް ސަބަބުތަކެއް މުޙައްމަދު ޢަލީ އަށް ނުވަތަ [illegible] [illegible] ޘާބިތެއް ނެތެވެ.

21.4.6. އެއްބަސްވުން [illegible] [illegible] 12 ޖޫން 2023 ދުވަހު އިބްރާހީމް ޢަލީގެ ފަރާތުން މުޙައްމަދު ޢަލީ އަށް ސިޓީ [illegible]، ސިވިލް ކޯޓުން މުޙައްމަދު ޢަލީ ދައުވާ ހުށަހެޅުމުން، [illegible] [illegible] އިބްރާހީމް ޢަލީ ސިވިލް ކޯޓުން [illegible]، [illegible] [illegible] ޘާބިތެއް ނެތެވެ.

---

[13] ފައިސާ ދެއްކިކަން އެނގޭ [illegible] ސްލިޕްތަކާއި [illegible] [illegible] ހުށަހަޅާފައިވާތީއެވެ.

21.4.7. އެ ސިޓީގެ ރައްދުގައި އެފަރާތުން އެއްބަސްވުން ބާތިލްކުރެވޭނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށް، ޖެހިގެން އައި 13 ޖުލައި 2023 ދުވަހު މުހައްމަދު އަލީގެ ފަރާތުން އިބްރާހީމް އަލީ އަށް ސިޓީ ފޮނުވައި، މި ދެ ސިޓީ ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ބަދަލުކޮށްފައިވާކަމާމެދު ހިލާފެއް ނެތެވެ. އަދި މިކަން މިގޮތުގައި ފާހަގަކޮށް ދަށުކޯޓުގައިވެސް މުހައްމަދު އަލީގެ ފަރާތުން ދިފާޢު ނަގާފައިވެއެވެ.

21.4.8. ހަމައެހެންމެ، ސިވިލް ކޯޓަށް ދައުވާ ހުށަހެޅުމަށްފަހު، ސިވިލް ކޯޓުގައި މައްސަލަ ކުރިއަށް ދިޔަ އިރުވެސް، އަދި މައްސަލައިގެ ހުކުމް ކުރުމަށްފަހުވެސް އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން މުހައްމަދު އަލީގެ ފަރާތުން ފައިސާ ޖަމާކުރަންޖެހޭ އިބްރާހީމް އަލީގެ އެކައުންޓު ބަންދު ކުރުމާ ހަމައަށް، މުހައްމަދު އަލީގެ ފަރާތުން ފައިސާ ޖަމާކުރަމުން ގޮސްފައިވާކަމާމެދު ހިލާފެއް ނެތެވެ.

21.5. މި މައްސަލައަށް ބަލާއިރު، ދަށު ކޯޓަށް ދައުވާ ހުށަހެޅުމުން، އެއްބަސްވުން ބާތިލްކުރިކަން އިބްރާހީމް އަލީގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާއިރު، އެކަމަށް ދަށުކޯޓުގައި މުހައްމަދު އަލީގެ ފަރާތުން ރައްދު ދިފާޢުގައިވެސް، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލައިގެ ތެރެއިން ގޮތް ކަނޑައެޅުން ކަމެއް ނޫން ކަމަށް ދަށުކޯޓުން ނިންމި [illegible] ކަމަށް [illegible] ޤަބޫލުކުރެވެއެވެ.

21.6. އެހެނީ މައްސަލައިގައި ކަން ހިނގާފައިވާގޮތް ސާފުވާ މިންވަރަށް މައްސަލައިގައި ހުރި ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. އަދި މި މައްސަލައިގައި ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި އެއްބަސްވުން ބާތިލްކުރިކަން [illegible] އެ [illegible] ދަށު ކޯޓުގައި [illegible]. ހަމައެހެންމެ ދަށު ކޯޓަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުން އެއްބަސްވުން [illegible] އެއްބަސްވުމާ [illegible] އިބްރާހީމް އަލީގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުން ބާތިލްކުރިކަން [illegible] އިބްރާހީމް އަލީގެ [illegible]، [illegible] [illegible]

ހޯދުމަށް އެދޭ [illegible] އެ ދައްކަން [illegible] ކަމެއް ކަމުގައި [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނީ ހުރަހެއް [illegible] ބަޔާންކޮށްފައި ނުވެއެވެ. އެފަދަ ޤާނޫނީ ހުރަހެއް [illegible] [illegible] [illegible] ނުވެއެވެ.

21.7. [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] އެ މައްސަލަ [illegible] [illegible] ޤާނޫނީ ހުރަހެއް [illegible] ނުދެކެމެވެ.

21.8. [illegible] [illegible]، މިއީ އެއްބަސްވުމާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުމެކެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. މިއީ [illegible] އެއްބަސްވުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުން [illegible] [illegible]. [illegible] އެއްބަސްވުމުގެ 02 ވަނަ މާއްދާ އާއި 05.4 ވަނަ މާއްދާގައި އޮތީ އަންނަނިވި ޢިބާރާތެވެ.

> "02.1 މި އެއްބަސްވުމުގެ މަޤްޞަދަކީ [illegible] މިއެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] މިއެއްބަސްވުމުގެ [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
>
> 02.2 މި އެއްބަސްވުމުގައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވެއެވެ.
>
> 02.3 މިއެއްބަސްވުމަކީ [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވެއެވެ. ...
>
> 05.4 މި އެއްބަސްވުން [illegible] [illegible] މިއެއްބަސްވުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި މި އެއްބަސްވުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މިއެއްބަސްވުމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."

ނަމަވެސް އެއްބަސްވުމުގެ 05.1 ވަނަ މާއްދާގައި "ކޮންމެ މަހަކު މަދުވެގެން 100000.00 ރ (އެއްލައްކަ ގެ އަދަދެއް ދައްކާނަމެވެ، މި އެއްބަސްވުން ބާޠިލްކުރުމުގެ ޙައްޤާއި ދެފަރާތުން ކޮން ފަރާތަކަށް ހޯދާނެއެވެ." މިފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައި ވެއެވެ. އެހެންކަމުން މި މާއްދާގައިވާގޮތުގެ މަތިން އެއްބަސްވުން ބާޠިލްކުރެވިދާނެކަން އެނގެއެވެ.

21.9. ދެން ބަލަންޖެހެނީ، އެއްބަސްވުމުގެ 05.1 ވަނަ މާއްދާއާ މުޙައްމަދު އަލީ ޚިލާފުވެފައިވާކަމަށް ބަޔާންކޮށް އެއްބަސްވުން ބާޠިލްކުރުމަށްޓަކައި 48 ގަޑިއިރުގެ ނޯޓިސްދޭ ކަމަށް ބަޔާންކޮށް 12 ޖުލައި 2023 ދުވަހު އިބްރާހީމް އަލީގެ ފަރާތުން ސިޓީ ފޮނުވި މިކަން ހިނގައިގެންކަން އިބްރާހީމް އަލީ ސާބިތުކޮށްދީފައިވާކަމެވެ.

21.10. އެގޮތުން ބަލާއިރު، އިބްރާހީމް އަލީ ފޮނުވި ނޯޓިސްގެ އެ ސިޓީގައި މުޙައްމަދު އަލީގެ ފަރާތުން ފައިސާ ނުދައްކާތީ ކޮން މަހަކުން ރުފިޔާއެއްގެ ފައިސާއެއްކަން ބަޔާންކޮށްފައި ނުވެއެވެ. އަދި ދަޢުވާލިބޭ ހުށަހެޅި އެއްވެސް ބަޔާންތަކެއްގައިވެސް މުޙައްމަދު އަލީގެ ފައިސާ ނުދައްކާ ކޮން މަހަކުން ރުފިޔާއެއްގެ ފައިސާއެއްކަން ވާހަކަދައްކާފައި ނުވެއެވެ. މުޙައްމަދު އަލީގެ ފަރާތުން ދަޢުވާގައި އަދި ދިފާޢުގެ ބަޔާނުގައިވެސް ވާހަކަދައްކާފައި ހަމައެކަނި ދަޢުވާކަމުގައި ދައްކާ ކުރިން ހަމައަށް ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާގެ އަދަދު އެއީކޮބާ ދަޅަކޮށްދީފައިވާ ކަމެވެ. ނަމަވެސް ފައިސާ ދައްކަމުންދާ ކޮންމެ މަހަކު ދެވޭ ގޮތުގެ ފައިސާ ދައްކާކަން އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައި ނެތް ކަމާއި، ބަދަލުގައި ޕާރަމިޓަރުގައި "ފާ" އަށް ހުށަހެޅި ކަމެވެ. ނަމަވެސް އެހެނިހެން ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ ވަކި ދައްކާފައިވާކަމެވެ. އަދި ފުރިހަމަވެސް ފައިސާ ދައްކަމުން ދިޔަ ކަމެވެ. އެހެންކަމުން އެއްބަސްވުން ބާޠިލްކުރުމަށް ނިންމުމުގެ ޖާއިޒު ސަބަބެއް ވެސް ނެތް ކަމެވެ.

21.11. އެގްރީމަންޓު ދަށުން ކޮޓެޖް ދެއްވާ ހުށަހެޅިއިރު އެފަރާތުން ދައްކަންޖެހުނީ 1.5 މިލިއަން ޑޮލަރާ ކަމަށާއި ނަމަވެސް އެއިރުވެސް 1.9 މިލިއަން ޑޮލަރު ދެއްކިފައިވާކަން ކަމާއި ދަށުން ކޮޓެޖުން ބުކުވުކުރުމާ ހަމަތަން 4.3 މިލިއަން ޑޮލަރު ދެއްކިފައިވާކަން މުޢާމަލާތު އަދި ފަރާތުން ފާހަގަކޮށް ކަމާގުޅޭ ހުރި ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. މި ފައިސާ ދިނުންކަމަށްވުމުން އިސްތިހާރު އަދި އެއްވެސް އިންސާފެއް ނެތެވެ. އަދި މުޢާމަލާތު އަދި ފަރާތުން ދައްކަންޖެހޭ ނިސްބަތުން ކޯޓަށް ސާބިތުކޮށްދޭން ބައެއް އިސްތިހާރު އަދި ފަރާތުން އެއްބަސްވުން ދެއްކޮށްގައި ދިމާއެއް ހުށަހަޅާފައެއް ނެތެވެ. އަދި އެއްބަސްވުމުގެ ވަކި ލާރިގެއިވާތަކުގެ މަތިން ފައިސާ ދައްކާފައިވާކަމަށް ބުނާ އެއްބަސްވުން ބާތިލްކުރުމުގެ ނޯޓިސް ފޮނުވުމުގެ ކުރިން އެކަށީގެން ސެކިއުރިޓީ ޑިޕޮޒިޓް ހުށަހަޅާފައިވާ ކަމަށް އިސްބާތު އަދި ފަރާތުން ބަލައިނުގަނެވެއެވެ. އަދި އެފަދަ ހުށަހެޅުމެއް މުއްސަނދިގެ ބޭނުމެއް ފެންނަކަށް ނެތެވެ.

21.12. ކޯޓު މިހެން ބުނާ ކަމަށް، މި މުއްސަނދިގައި ހުށަހެޅުމާ ހުރިބަލާއިރު ފެންނަން ނެތި، އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް މުޢާމަލާތު އަދި ފަރާތުން ވަކި އަދަދެއްގެ ފައިސާ ދައްކާފައިވާކަމެވެ. އަދި ފައިސާ ދެއްކުމުގެ މަގު ބަންދުކުރާ ހަމައެކަށް ފައިސާ ދައްކާފައިނުވާކަމެވެ. މިއީ އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށް ހަމައެކަށް ބަލާނަމަ މުޢާމަލާތު އަދި ފަރާތުން އަދާކުރަންޖެހޭ އިލްތިޒާމެވެ.

21.13. މިކަމުގެ ފުރާތުގައި އިސްބާތު އަދި ފަރާތުން ކުރަންޖެހޭ ކަމަކީ އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތުގެ ތެރެއިން މާއްދާ 12 އަދި މާއްދާ 15 ގެ ދަށުން މުޢާމަލާތު އަދި ފަރާތަށް ބަދަލުގެ ނޯޓިސްތަކެވެ. މިގޮތުން އެޓަރނީ ޖެނެރަލް ޑިޕާޓްމަންޓަށް ބަދަލުކުރުމާ ވަކިކޮށް އޮތް ދިމާއިލާގެ އިލްތިޒާމު ދައްކާފައި ނުލިބުނު އެ ޑީޖީ ޑިޕާޓްމަންޓަށް ބަދަލުކުރުމާ ކަމަށާއި

މިގޮތުގެމަތިން ހުރިހާ އޮޑިއެއްގެ ރަޖިސްޓަރީވެސް ބަދަލުކުރާނީ ކަމަށް އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.[14]

21.14 މި އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ފައިސާ ދެއްކުމުން މުޙައްމަދު އަލީގެ ނަމަށް ރަޖިސްޓަރީ ބަދަލުކުރަންޖެހޭ ދެ އުޅަނދަކީ އިބްރާހީމް އަލީގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވިފައިވާ "ހާބަރ ކްއީން 2" އަދި "ހާބަރ ކްއީން 5"، މި ދެ އުޅަނދެވެ. ހާބަރ ކްއީން 2 ގެ އަގަކީ 1,500,000/-ރ. (އެއްމިލިއަން ފަސް ލައްކަ ރުފިޔާ) އެވެ. ހާބަރ ކްއީން 5 ގެ އަގަކީ 8,550,000/-ރ. (އަށްމިލިއަން ފަސްލައްކަ ފަންސާސްހާސް ރުފިޔާ) އެވެ.

21.15 [illegible] ދަޢުވާ ހުށަހެޅިއިރު، "ހާބަރ ކްއީން 2" ގެ ޖުމްލަ އަގަށް ވުރެ ގިނަ ފައިސާ މުޙައްމަދު އަލީގެ ފަރާތުން އިބްރާހީމް އަލި އަށް ދައްކާފައިވެއެވެ. ނަމަވެސް އެދަނޑިވަޅަށްވެސް އެ އުޅަނދުގެ ރަޖިސްޓަރީ މުޙައްމަދު އަލީގެ ނަން މައްޗަށް ބަދަލުކުރުމަށް އިބްރާހީމް އަލީގެ ފަރާތުން އެއްވެސް ކަމެއް [illegible] ނުވަތަ އެއްބަސްވުމުން [illegible] އެނގެން ނެތެވެ. މިއީ ދެފަރާތުގެ މެދުގައި އޮތް ކޮންޓްރެކްޓުގެ ދަށުން އިބްރާހީމް އަލީ އަށް އިއްދިޢާއެއް ނޫނެވެ.

21.16 [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible][15] ގަޟިއްޔާގައި އަދި [illegible][16] ގަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން "[illegible]

---

[14] އެއްބަސްވުމުގެ 04-S ވަނަ މާއްދާ

[15] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/85 ގަޟިއްޔާ

[16] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/34 ގަޟިއްޔާ

މައިގަނޑު ކަމަކާ ދިމާވުމުން ކަމަށް ވާނަމަ އެވެ. އެ ދިމާވަނީ ކޮންޓްރެކްޓުގެ މައިގަނޑު ކަމަކާ ދިމާވުމުންކަން ނުވަތަ ދޫދޫކަން ބިނާވެފައި އޮންނަނީ އެ ދިމާވުމުގެ ބޭރުން ސިޔާސަތު ކަމުގެ މައްސަލަތަށް" މިފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

21.17. ޢަޤްދުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެއްބަސްވުމުގެ ބަލާއިރު، ތަޠްބީޤުކުރުމަށް އުސޫލު މި މައްސަލައަށް ފާޅުކަން އަދާކުރަންޖެހޭ ޒިންމާ އިލްތިޒާމު އަދާކުރުމުގެ ގޮތުން އެއްބަސްވުމާ ގުޅިގެން ގިނަ އަދަދެއްގެ ފައިސާ ދައްކާފައިވާކަން އަދި އެފައިސާ ދެފަރާތުގެމެދުގައި ދައްކަމުން ދިޔަކަން، އެއްބަސްވުމުގެ 05.1 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފުވި، އެ މާއްދާ ތަޠްބީޤުކުރި ގޮތުގެ ބަޔާންކުރުމުގައިވި އަދި ކޮންޓްރެކްޓުގެ ޝަރުތުތަކުގެ ޚިލާފުން މުޅިން އަދާކުރުމުން އެއްބަސްވުމުގައި ހިމެނޭ އެއްފަރާތުން ބާޠިލުކުރުމުގެ އެއްބަސްވުން ގޮތުން (unilateral) "އެއްފަރާތުން" އަދި ބަޔާންކޮށް ކަމަށް އެއްވެސް އިޢުތިރާޒެއް ދެފަރާތުގެ މެދުގައި އޮތް އެއްބަސްވުމާއި ކޮންޓްރެކްޓުގެ ޤާނޫނުގެ[17] 19 ވަނަ މާއްދާ، 20 ވަނަ މާއްދާ އަދި 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި ޚިލާފު ނަހަމަ ކުރުވުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުން ރިޢާޔަތްކޮށް ބަލާއިރުވެސް ދިމާވެގެން ނުވެއެވެ. އަދި އެ ނޯޓިސްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އެއްބަސްވުން ބާޠިލުކުރެވިފައިވާކަމަށް ބަލައިދިނުން ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތެވެ.

21.18. އެހެންކަމުން، ޝަރުތު ދެފަރާތުގެ ހަރަކާތްތަކާ ނުބައިގޮތެއްގައި އެއްބަސްވުން ބާޠިލުކުރިކަމަށް އިޢުލާނުކޮށް އަދިގެ ފާޅުން ފާހަގަކުރެވިފައިވާތީ ގޮތުގެ ކަނޑައެޅޭ ކަމަށް ބައިނުލާ، އެއްބަސްވުމަށް އަދާކުރުމަށް އިޢުލާނު އަދިގެ މައްސަލައަށް އަސަރުކުރާފަދަ ތަންތަނުގެ ނުވާ ކަމަށް ދެފަރާތުގެ ކަނޑައެޅި ކަނޑައެޅުން އަރުވައިދިނުމަށް ފާހަގަކޮށްފައި ބަލައިނުގަނެވޭނެއެވެ.

---

[17] ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91

21.19. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible].

"ދަޢުވާ ޝާހިދު 2" ގެ [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]؟

22. އިސްތިއުނާފުގައި ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1964-CVC-2023 ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible] [illegible] ތެރޭގައި ހިމެނޭ "ދަޢުވާ ޝާހިދު 2" ގެ [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91 ([illegible] ޤާނޫނު) ގެ 18 ވަނަ މާއްދާއާއި، 20 ވަނަ މާއްދާއާއި 25 ވަނަ މާއްދާއާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2011 ([illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު) ގެ 12 ވަނަ މާއްދާއާއި، "[illegible]" ގެ ޝަރުޢީ [illegible] އިސްލާމީ ފިޤުހުގައި [illegible] އުޞޫލާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/SC-A/34 ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] އުޞޫލާ ޚިލާފަށް [illegible] [illegible] [illegible] ނުކުތާއެވެ.

މިނުކުތާގައި އިސްތިއުނާފުކުރާފަރާތުގެ ވާހަކަ

22.1. މި ނުކުތާގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ މުޙައްމަދު އަލީގެ ފަރާތުން މައިގަނޑުގޮތެއްގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް އަމަލުކުރުމުގެ ސްޕެސިފިކް ޕަރފޯމަންސް އަމުރެއް ނެރެދެވޭނެ ކަމެއް ނެތް ކަމަށް ދަށު ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވަނީ އެއްބަސްވުމުގެ 04.7 ވަނަ މާއްދާ، އެ މާއްދާއާ އަދި އެއްބަސްވުމުގެ މަޤްޞަދާ ޚިލާފަށް މާނަކޮށްގެން ކަމަށެވެ. އެގޮތުން އެ މާއްދާގެ ފެށުމުގައި އެއްބަސްވުމުގައިވާ ހުރިހާ ކަމެއް ފުރިހަމައަށް ތަންފީޒުކުރަންވާނެ ކަމަށް ވެސް [illegible] 04.7 ވަނަ [illegible]

[illegible]

22.2. [illegible] 04.7 ވަނަ [illegible] 05.1 ވަނަ [illegible]

އަލީގެ ޒާތުން އެއްބަސްވުން ބާޠިލުކުރުމުން އެކަމުގެ މައްސަލަ ކިޔާމަނާކުރުމުން ދުބައްދަލު އަލީގެ ޒާތުން އެއްބަސްވުމުން ދަރުބާރުގެ ކޯޓަށް ނުވާކަމަށް. ހަމައެހެންމެ ސްކްރީނިން ގޮތުގައިވެސް ހަމަ އެއްބަސްވުމުގެ ކަމަކަށް ދަށުކޯޓުގައި ހުށަހަޅާ ބާރުގެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދުބައްދަލު އަލީ ކުރަނީ ދައްކައިދޭ ކަމަށެވެ.

ވިސްނުމުގައި ދަށުކޯޓުގެ ނިންމުން ރަނގަޅުތޯ؟

22.3. މި މައްސަލައިގައި "ހާބަރ ކީން 2" އަންނަ ފަރާތް ދުބައްދަލު އަލީގެ ޒާތުން ދައްކާފައިވާކަމަށް ބުނި ނަމަވެސް، އެ އުޅަނދުގެ ރަޖިސްޓަރީ ދުބައްދަލު އަލީ އަށް ބަދަލުކުރުމަކަށް އިސްރާރު އަލީގެ މައްސަލަ އަންގައި އަމުރުކުރެވުނު ކަމަށް ދަށު ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވަނީ އެއްބަސްވުމުގެ 04.7 ވަނަ މާއްދާގައި، ހަމަސްކޮށްދުވުގެ މައްސަލައެއް ހިނގައި އިތުރު އެއްވެސް މައްސަލައެއް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމަށް ދުވާލުން އެއްބަސްވުމަކުން ބަދަލުކުރެވިދާނެ އެ މާއްދާގެ މައްސަލަ ބިނާކޮށެވެ.

22.4. ދަށު ކޯޓުގެ ނިންމުން ވިސްނުމުގައި ބިނާކުރީ، އެއްބަސްވުމުގެ 04.7 ވަނަ މާއްދާގައި އޮތީ އަންނަނިވި ފަދައިންނެވެ.

> "މި އެއްބަސްވުމުގައި ސައިޓަށް މިއެއްބަސްވުމުގައި ލިޔުމުން އެކުލެވޭ ކަންކަން ތަންފީޒުކުރަންޖެހޭނެއެވެ. އަދި އެއްވެސް އަންގައިދީގެން މިއެއްބަސްވުމުގެ ގޮތުން އިތުރުއަންގައިވާ ބުނެ މިންވަރު އަދާކުރުމާ ދޭތެރޭ ބަޔާންކޮށްފައެވެ. އަދި މި އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކުރާ ޒާތުގެ ކޯޓުން ހިނގައި އިތުރު އެއްވެސް މައްސަލައެއް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމަށް އެއްބަސްވުމުގައިވެއެވެ."

22.5. މި މާއްދާގައި ބަޔާންވެގެން މިވަނީ އެއްބަސްވުމުގައި ސައިޓަށް މިއެއްބަސްވުމުގައި ލިޔުމުން އެކުލެވޭ ކަންކަން ތަންފީޒުކުރަންޖެހޭނެ ކަމަށެވެ. އަދި އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކުރާ ޒާތުގެ

ކޯޓުން ފިޔަވައި އިތުރު އެއްވެސް މައްސަލައެއް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމަށް ދެފަރާތުން އެއްބަސްވެފައިވާކަން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން މި މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، ދެފަރާތުންވެސް މި އެއްބަސްވުމުގައި ލާޒިމުކުރާ އެންމެހައި ކަންކަން ތަންފީޛުކުރަންވާނެކަން އެނގެއެވެ. އަދި ފައިސާ ކޯޓުން ފިޔަވައި އިތުރު މައްސަލައެއް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމަށް އެއްބަސްވެފައިވާކަމަށް ބަޔާންވެގެންވާތީ، އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް ފައިސާ ދެއްކުމުން އޭގެ މުޤާބިލުގައި އެއްބަސްވުމުގެ އަނެއް ބައިވެރިޔާ އަދާކުރަންޖެހޭ އިލްތިޒާމު އަދާކުރުމުން މައްސަލަ ހައްލުކުރެވެންވެސް ޝަރީޢަތަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުގެކުރިން، ނުވަތަ އާބިޓްރޭޝަން މެދުވެރިކޮށް ހައްލުކުރެވޭނެ ގޮތްތަކެއް އޮތްކަން ދެއްކުމަށް ކަމަށް ދަށު ކޯޓުން ނިންމާފައިވެއެވެ. މިކަން ސާފުކުރުމަށް ކޮންޓްރެކްޓުގެ ޤާނޫނުގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ވެސް ބަޔާންވެގެން ވެއެވެ. އެގޮތުން "ކޮންޓްރެކްޓެއްގައި އޮންނަ އެއްވެސް މާއްދާއަކުން، އޭގެ ބައިވެރިއަކަށް ޤާނޫނީ ފިޔަވަޅު އެޅުން މަނާކުރާނަމަ، އެމާއްދާއަކީ ބާޠިލު މާއްދާއެކެވެ." މިފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. ހަމައެހެންމެ ދަށު ކޯޓުން މި މާއްދާ މާނަކުރިގޮތް، ކޮންޓްރެކްޓުގެ ޤާނޫނުގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި "ކޮންޓްރެކްޓުގެ ބައިވެރިޔަކު އެ ކޮންޓްރެކްޓާ ޚިލާފު ޢަމަލެއް ކޮށްފިނަމަ، އެ ޢަމަލެއްގެ ސަބަބުން ދިމާވާ ގެއްލުމަށް އެ ޢަމަލުކުރި ފަރާތުން ބަދަލު ދަޢުވާކުރެވޭނެއެވެ." މިފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައި އޮތުމުން މި ކޮންޓްރެކްޓުގެ މާއްދާ މަފްހޫމް ނުވާ ގޮތަށް ދަށު ކޯޓުން މާނަކޮށްފައިވާ ކަމުގައި ދެކެމެވެ.

22.6. އެހެންކަމުން މި ނުކުތާގައި ދަށުކޯޓުން ނިންމުން ނިންމުމަކީ ދެފަރާތުގެ މެދުގައި އޮތް އެއްބަސްވުމާއި، ކޮންޓްރެކްޓުގެ ޤާނޫނާ ޚިލާފު މާނަކުރުމެއްގެ ބިނާގައި ނިންމާފައިވާ ކަމާއި ވާތީ އެ ނިންމުން ބަދަލުކުރަންޖެހޭ ކަމުގައި ޤަޟިއްޔާ ނިމެއެވެ.

ނިންމަން ފެންނަގޮތް

23. އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަން އެހެން ހުރުމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1964-CVC-2023 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމުގައި، ދައުވާކާރާ ފަރާތުން އެދުނު [illegible] އެފަރާތުން އެދިފައިވާފަދައިން ދެވެން ނެތް ކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ބައި ބާޠިލުކޮށް، ދެފަރާތުގެ މެދުގައި އޮތް އެއްބަސްވުން [illegible] [illegible] ކަމަށް ކަނޑައަޅައި، އެއްބަސްވުމުގެ [illegible] އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުކުރުމަށް [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުން [illegible] ކުރި [illegible] "[illegible]-2" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 04.8 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible]-5" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] ނިންމަން ފެނެއެވެ.

ފަނޑިޔާރު [illegible] މުޙައްމަދުގެ ރައުޔު، (މި ރައުޔަށް ފަނޑިޔާރު [illegible] [illegible] ތާއީދުކުރައްވާފައި)

އިސްތިއުނާފުގައި ގޮތެއް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ ކަންކަން

24. މި މައްސަލައިގައި ކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތް [illegible] [illegible] [illegible] ބަޔާންކުރައްވާފައިވާ ކަންކަމާއި، އަދި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1964-CVC-2023 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަންކަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

25. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1964-CVC-2023 ދަޢުވާއަކީ، މުޙައްމަދު އަލީއާއި އިބްރާހީމް އަލީއާ ދެމެދު 12 ފެބްރުއަރީ 2022ގައި ސޮއިކޮށްފައިވާ "މުޙައްމަދު އަލީ ކުރަދުންދިއަ ޓްރޮޕިކަލް ގެސްޓްހައުސްގެ ވިޔަފާރިން ބައެއް އިބްރާހީމް އަލީއަށް ދިނުމަށްޓަކައި ވެވިފައިވާ އެއްބަސްވުން" (މިއަށް ފަހުން "އެއްބަސްވުން") އާ އެއްގޮތަށް އިބްރާހީމް އަލީގެ ފަރާތުން އަދާކުރަމުން ނުދާތީ، ދެ ފަރާތުގެ ދެމެދު ވެވިފައިވާ އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް އަދާކުރަމުންނުދާތީ، އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ފައިސާ ދެއްކިފައިވާ ރާއްޖެ ބިލިން 2 ގެ ރަޖިސްޓަރީ މުޙައްމަދު އަލީގެ ނަން މަތަށް ބަދަލުކުރުމަށް އިބްރާހީމް އަލީގެ މައްޗަށް އަންގާ އަމުރުކޮށްދިނުމަށް އެދި މުޙައްމަދު އަލީގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުން ދަޢުވާއެކެވެ.

26. މި މައްސަލައިގައި ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ 12 ފެބްރުއަރީ 2022ގައި މުޙައްމަދު އަލީއާއި އިބްރާހީމް އަލީއާ ދެމެދު ވެވިފައިވާ އެއްބަސްވުމަކީ ދެ ފަރާތުން ބާޠިލު އެއްބަސްވުމެއްކަމަށް ކަނޑައެޅުމާއެކު، މި ދަޢުވާގައި ދަޢުވާކޮށް، މުޙައްމަދު އަލީގެ ފަރާތުން އެދުނު ފަރާތަކަށް، އެ ފަރާތުން އެދިފައިވާ ފަދައިން ދޭން ނުޖެހޭކަމަށް ކަނޑައަޅައެވެ.

27. މި ނިންމުމަށް ވާސިލުވުމުގައި އަންނަނިވި ސަބަބުތައް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

27.1. ދެ ފަރާތް ދެމެދު ވެވިފައިވާ އެއްބަސްވުމަށް އަމަލުކުރުމަށް އިބްރާހީމް އަލީގެ މައްޗަށް އަންގައިދިނުމަށް މުޙައްމަދު އަލީގެ ފަރާތުން އެދިފައިވާއިރު، މި ދަޢުވާގައި އިބްރާހީމް އަލީގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ދިފާޢުގައި، 13 ޖުލައި 2023ގައި އެއްބަސްވުން ބާޠިލުކޮށްފައިވާކަމަށް އަންގައިފައިވާކަމާއި، ދިފާޢުގެ ބަޔާނުގެ ދެ ފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެވި އެއްބަސްވުން ބާޠިލުކުރެވޭނެ ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމުން، އެއްބަސްވުމުގައި އަމަލުކުރަމުންދާކަމުގައި، ދެން ބަލާފައި މި ބާވަތުގައި އަންގާން ޖެހޭނީ ނޯޓިސްކޮށް އިބްރާހީމް އަލީގެ ފަރާތުން ދޫކުރެވިފައިވާކަމާއި، އިބްރާހީމް އަލީގެ ފަރާތުން އެއްބަސްވުން ބާޠިލުކުރިކަމަށް އެންގުމަށް ކޯޓުގައި ހުށަހެޅި ރަޖިސްޓަރީކުރި ވަސީލަތްތަކާއި، މިއީ ފަދަ ހުށަހެޅި އިބްރާހީމް އަލީގެ ފަރާތުން ނޯޓިސްއެއްކަމަށްވާތީ،

އެއީގެ ފަހުން އިބްރާހީމް އަލީގެ ފަރާތުންވެސް ދަޢުވާގެ ދިފާޢު ހުށަހެޅިއިރު، ދިފާޢާއެކީ 13 ޖުލައި 2023ގައި އިބްރާހީމް އަލީގެ ފަރާތުން އެއްބަސްވުން ބާޠިލުކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނާ ބުނުމާ ގުޅިގެން "ޙައްޤު ދަޢުވާއެއް" އުފުލާފައިނުވާތީ، 13 ޖުލައި 2023އާ އަދި ދަޢުވާ ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމާ ހަމައަށް އެއްބަސްވުމަކީ ޞައްޙަ އެއްބަސްވުމެއްކަމަށް ބަލަންޖެހުނުކަމަށްވެސް، 13 ޖުލައި 2023ގައި އެއްބަސްވުން ބާޠިލުކުރިކަމަށް އިބްރާހީމް އަލީގެ ފަރާތުން ބުނާއިރު، އެއީ މި ދަޢުވާގައި [illegible]، އަދި އިބްރާހީމް އަލީގެ ފަރާތުން ޙައްޤު ދަޢުވާއެއް ހުށަހަޅާފައި ނުވުމުން، މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] އަލީގެ ފަރާތުން މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޮށްދިން ނިންމުމަށް[18]

27.2. އެއްބަސްވުމުގެ 04.7 ވަނަ މާއްދާގައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2 ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (specific performance order) [illegible] [illegible] [illegible][19]

---

[18] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1964-CVC-2023 "[illegible]" ގެ 7, 8 އަދި 9 ވަނަ ނަންބަރު

[19] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1964-CVC-2023 "[illegible]" ގެ 11.3.6 ވަނަ ނަންބަރު

28. މުޙައްމަދު އަލީގެ ފަރާތުން މި އިސްތިއުނާފު ބިނާކޮށްފައިވަނީ މި ދެ ނިންމުމުގެ މައްޗަށެވެ. މުޙައްމަދު އަލީގެ ފަރާތުން [illegible] އިސްތިއުނާފު ބިނާކުރާ 2 (ދޭއް) ނުކުތާގެ މައްޗަށް، މި އިސްތިއުނާފުގައި ޖަވާބުދޭންޖެހޭނީ އަންނަނިވި ދާއިރާގެ ތެރެއިންނެވެ. އެއީ،

28.1. މުޙައްމަދު އަލީއާއި އިބްރާހީމް އަލީއާ ދެމެދު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމަށް އަމަލުކުރުމަށް އިބްރާހީމް އަލީގެ މައްޗަށް އަންގައިދިނުމަށް މުޙައްމަދު އަލީގެ ފަރާތުން އެދިފައިވާ ދައުވާ ބަލައިދެވެން ނެތްކަމަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުން، އަދި

28.2. [illegible] [illegible] 2 ގެ [illegible] މުޙައްމަދު އަލީގެ މައްޗަށް [illegible] އަންގައި [illegible] [illegible] [illegible] ސްޕެސިފިކް ޕަރފޯމަންސް އަމުރު (specific performance order) [illegible] [illegible] ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެވެ.

މުޙައްމަދު އަލީގެ ފަރާތުން އެދިފައިވާ ދައުވާ ބަލައިދެވެން ނެތްކަމަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުން

29. ސިވިލް ކޯޓުގައި މުޙައްމަދު އަލީގެ ފަރާތުން [illegible] 2 (ދޭއް) [illegible]. އެއީ [illegible] [illegible] ދެމެދު ވެފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible]، އެ އެއްބަސްވުމަށް އަމަލުކުރުމަށް އިބްރާހީމް [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2 ގެ [illegible] މުޙައްމަދު އަލީގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

30. މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މުޙައްމަދު އަލީގެ ފަރާތުން މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމުގެ މައްޗަށެވެ.

31. މުޙައްމަދު އަލީ [illegible] ދަޢުވާއަށް، އިބްތިދާއީ އަލީގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ދަޢުވާގެ ދިފާޢު [illegible] [illegible]، ދަޢުވާއަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 13 ޖުލައި 2023ގައި ބާޠިލުކޮށް، އެކަން މުޙައްމަދު އަލީއަށް އަންގާފައިވާކަން ބަޔާންކޮށް، [illegible] [illegible] [illegible]. އެއްބަސްވުން [illegible] އެއްބަސްވުމުގައި އެއްގޮތަށް [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު އަލީ [illegible]، އެއްބަސްވުން [illegible] [illegible]، އެއްބަސްވުމުގައި އެއްގޮތަށް [illegible] [illegible] [illegible] އިބްތިދާއީ އަލީގެ ފަރާތުން [illegible].

32. އެއްބަސްވުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މުޙައްމަދު އަލީގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] މި [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިބްތިދާއީ އަލީގެ ފަރާތުން [illegible].

33. އެއްބަސްވުން [illegible] ދެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި މިއީ މި [illegible] މުޙައްމަދު އަލީގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި މި [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުމުގައި [illegible] އިބްތިދާއީ އަލީ [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު އަލީގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެއްބަސްވުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި ދެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި މި [illegible] [illegible] [illegible] ދެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

34. ބަޔާންކުރަނިވި ސަބަބުތަކަށްޓަކައި، އެއްބަސްވުން ބާޠިލުކުރިކަމަށް އިބްރާހީމް އަލީގެ ފަރާތުން ބުނާ ބުނުމާއި ގުޅިގެން، އެއީ މި ދަޢުވާގައި ނުހިމެނޭ، އަދި އިބްރާހީމް އަލީގެ ފަރާތުން ރައްދު ދަޢުވާއެއް ހުށަހަޅާފައި ނެތުމުން، މި މައްސަލައިގެ ތެރޭގައި ބަލަންޖެހޭ [illegible]، އަދި އެކަމަކީ އެ [illegible]، ގޮތް ކަނޑައެޅިގެން މުޅި އެއްބަސްވުން [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] އަލީގެ ފަރާތުން މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުން [illegible] [illegible] އެ ފަރާތަށް ކޯޓުން ދޭން ނެތްކަން ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ ރަނގަޅަށް ކަމުގައި ނުދެކެމެވެ.

35. [illegible] މި [illegible]، [illegible] [illegible] ކަނޑައެޅިގެން ގޮތެއް މަރުޙަލާގައި އިސްތިއުނާފީ [illegible] ގޮތުގެ [illegible] ސިވިލް ކޯޓުން [illegible] [illegible]. އެހެނީ، އިސްވެ ބަޔާންކުރި ފަދައިން އެއްބަސްވުން ބާޠިލުކުރިކަމަށް [illegible] [illegible] އިބްރާހީމް އަލީގެ ފަރާތުން [illegible]، މި ނުކުތާއާ މެދު ދެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓުގައި ވާހަކަދައްކަވާފައިވެސް، މިކަމާ މެދު ސިވިލް ކޯޓުން ވަކި ގޮތެއް ކަނޑައެޅުއްވާފައިނުވާތީއެވެ. އަދި ހަމައެހެންމެ، ސިވިލް ކޯޓުން މިކަމާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ނުދެކޭތީއެވެ.

36. މިކަމުގައި ސިވިލް ކޯޓުން ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible]، އިސްތިއުނާފީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] 2 ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ ސްޕެސިފިކް ޕަރފޯމަންސް އަމުރެއް (specific performance order) [illegible] [illegible] ނިންމާފައިވާ ނިންމުން

37. މި ނުކުތާގައި ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމި ނިންމުން ބިނާކޮށްފައިވަނީ، އެއްބަސްވުމުގެ 04.7 ވަނަ މާއްދާގެ މައްޗަށެވެ. މި މާއްދާގައިވަނީ، އެއްބަސްވުމުގައި [illegible] [illegible] [illegible]

ތަންފީޒުކުރަންޖެހޭނެކަމާއި، އަދި އެއް ފަރާތުން އަނެއް ފަރާތަށް މި މުޢާމަލާތާއި ގުޅިގެން، އެކި ތަންތަނުގައި [illegible] [illegible] [illegible] ވާހަކަ ދައްކައިގެން ނުވާނެކަމާއި، އަދި މި އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފައިސާ ހޯދުން ހިފަހައި ދިނުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓަށް [illegible].

38. މި މާއްދާއާ ޙަވާލާދީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނިންމުމުގައިވެސް މި އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފައިސާ ހޯދުން ހިފަހައި ދިނުމަށް [illegible] ކޯޓުން [illegible] ދެ [illegible] އެއްބަސްވުމުގެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible]، ދެ ފަރާތުގެ އެއްބަސްވުމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] މުޙައްމަދު އަލީ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2 ގެ [illegible] މުޙައްމަދު އަލީ ނަމުގެ މައްޗަށް ބަދަލުކޮށްދިނުމަށް އަންގައި، ކޯޓުން އަމުރު [illegible] ނުވަތަ ސްޕެސިފިކް ޕާފޯމަންސް އޯޑަރު (specific performance order) [illegible] [illegible] [illegible].

39. މިކަމުގައި [illegible] [illegible] ނިންމުމުގެ 22.5 ވަނަ ނުކުތާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޤާނޫނީ [illegible] [illegible]. އަދި އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ސްޕެސިފިކް ޕާފޯމަންސް އޯޑަރު (specific performance order) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

40. މި ނުކުތާ ބިނާވަނީ މި މައްސަލައިގައި ދެ ފަރާތް ދެމެދު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ފައިސާ [illegible] [illegible] [illegible] 2 ގެ [illegible] މުޙައްމަދު އަލީ ނަމުގެ މައްޗަށް ބަދަލުކޮށްދިނުމަށް [illegible] [illegible] މައްޗަށް [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު އަލީ [illegible] [illegible] [illegible] މައްޗަށް [illegible]، [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުމުގެ 04.8 ވަނަ [illegible].

41. އެއްބަސްވުމުގެ 04.8 ވަނަ [illegible] އެއްބަސްވުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

42. މި ނުކުތާއާ ގުޅިގެން މުޙައްމަދު ޢަލީގެ ފަރާތުން ބަޔާންކުރާ ގޮތުގައި، [illegible] [illegible] 2 ގެ ޖުމްލަ އަގަށް ވުރެ ގިނަ ފައިސާ އެ ފަރާތުން ދައްކާފައިވިނަމަވެސް، އެކަމުގެ [illegible] މުޙައްމަދު ޢަލީގެ މައްޗަށް ބަދަލުދިނުމަށް އިބްރާހީމް ޢަލީގެ ފަރާތުން އެއްވެސް ކަމެއް ކޮށްދީފައިނުވާކަމަށެވެ.

43. އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން މުޙައްމަދު ޢަލީގެ ފަރާތުން އިބްރާހީމް ޢަލީއަށް ފައިސާ ދައްކާފައިވާކަން ރަސީދުތަކާއި ލިޔެކިޔުންތަކުން އެނގެން އޮތުމުން، އަދި މި ފައިސާ ލިބިފައިވާކަން އިބްރާހީމް ޢަލީ އިންކާރުކުރުމުން، އެއްބަސްވުމުގެ 04.8 ވަނަ މާއްދާ ތަންފީޛުކުރުމުގެ ގޮތުން ސްޕެސިފިކް ޕަރފޯމަންސް އޯޑަރެއް (specific performance order) ނެރުމަށް ހުށަހަޅައި ދަޢުވާކޮށްފައި [illegible]، މި މާއްދާ ތަންފީޛުކުރުން މި މަރުޙަލާގައި [illegible] އިބްރާހީމް ޢަލީގެ ފަރާތުން އެއްބަސްވުން ޚިލާފުވެފައިވާކަން [illegible] [illegible]، މި މައްސަލައިގެ 29 ވަނަ ނުކުތާއިން ފެށިގެން 36 ވަނަ ނުކުތާގައިވާ ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ސިވިލް ކޯޓުން ގޮތް ކަނޑައަޅާފައިވާކަމަށް ދެކެމެވެ.

44. އެއްބަސްވުމުގެ 04.8 ވަނަ މާއްދާ ތަންފީޛުކުރަންޖެހޭ ހާލަތުގައި، އެ މާއްދާގައިވާ ކަންކަން ތަންފީޛުކުރުން ބިނާވަނީ މުޙައްމަދު ޢަލީ ދައްކާފައިވާ ފައިސާގެ އަދަދުގެ މައްޗަށްކަމަށްވާތީވެ، މުޙައްމަދު ޢަލީގެ ފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ފައިސާ [illegible] [illegible]، މި މާއްދާއިން ރުޖޫޢުކުރާ މިންވަރަށް ފައިސާ ދައްކާފައިވާނަމަ، އެ މާއްދާ ތަންފީޛުކުރުމުގެ ގޮތުން ދައްކާފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] ދެކެމެވެ. އަދި، އިސްވެ ބަޔާންކުރި ފަދައިން އެއްބަސްވުމުގެ 04.8 ވަނަ މާއްދާ ތަންފީޛުކުރުން ބިނާވަނީ މުޙައްމަދު ޢަލީގެ ފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ފައިސާގެ މިންވަރު [illegible]، މުޙައްމަދު ޢަލީގެ ފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ފައިސާގެ ސާފު މިންވަރު މި މަރުޙަލާގައި ދެނެގަނެވެން ނެތީއެވެ. އޭގެ ސަބަބަކީ، މިއީ ސިވިލް ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމުމުގެ [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓުން [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] ސިވިލް ކޯޓުން ގޮތް

ނިންމާފައިނުވާތީއެވެ. އެހެންކަމުން، މިއީވެސް ސިވިލް ކޯޓުން ކަށަވަރުކުރަންޖެހޭ ވާޤިޢާއެއްކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެމެވެ.

45. މިސްލު ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަން އެނގެން ހުރުމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1964-CVC-2023 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމުގައި، ޙުކުމްކުރައްވާފައި އަދިވެސް ފައިސާގެ އެއްގޮތަށް ފައިސާދައްކައި އޮތްގޮތަށް ދޭފަރާތަށް ބުނެ ކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވައި ކަނޑައެޅުނު ބޭނުންކޮށްފައި، ސިވިލް ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމުމުގެ ސަބަބުން، ޙުކުމްކުރައްވައި އަދިވެސް ފައިސާދައްކަން ހަމަހަމަކުރުމަށް ދައުލަތުގެ ސިއްރު ބެލުމުން ގޮތުން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ނިޔާތަށް، މިސްލު ފަހަރެއްކޮށްފައިވާ ދައުރުގެ ބެލުމުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު)ގެ 46 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ސިވިލް ކޯޓުން އެކަންކަން އަމުރު ބަޔަކީ، ގޮތުން ކަނޑައެޅުމަށްކަމަށް، މި މައްސަލަ އެ ކޯޓަށް ބަލައިދިނުމަށް އަންގައި، މި މައްސަލަ ނިންމަން ފޮނުވީމެވެ.

ފަރީގާރު ދަޢުވާ ޝަރީޢަތުގެ ޚަރަދު

46. ފަރީގާރު ދަޢުވާ ޙުކުމުގެ ޚަރަދަށް އަޅުގަނޑު ބަލައި ނުކުރަމެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު ބަލާނޭގޮތުން

47. މި ޤަޟިއްޔާގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ޙުކުމް ކުރެވުނު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި މި ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު މަރުޙަލާއިގެ މަސައްކަތްނިމުނު ފިޔަވަޅުއެވެ. އެގޮތުން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ މުއްދަތަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން މި ޤަޟިއްޔާގައި ޙުކުމް ކުރާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހެވެ.[20] އަދި އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ސަބަބެއްނެތި މުއްދަތުގެ ތެރޭ މަސައްކަތްނިމަން

---

[20] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

[illegible][21] [illegible][22]

- **ޙުކުމް:**

ދެންފަހެ، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގެ [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1964-CVC-2023 މައްސަލާގެ ޙުކުމުގައި، ދައުވާކުރި ފަރާތުން އެދުނު [illegible] ކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ބައި މި މައްސަލާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބޭއްވި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާގުން ބާޠިލުކުރީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] ސިވިލް ކޯޓުން މައްސަލަ އަލުން ބަލައި، [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީގެ ޤާނޫނު)ގެ 46 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން މި މައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓަށް އަނބުރާ ފޮނުވުމަށް މި މައްސަލާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބޭއްވި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އަޣްލަބިއްޔަތުން ނިންމާފައިވާތީ، މިގޮތުގެ މަތިން ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.

[illegible]

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން މަޒީދު
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ހުޒައިފާ މުޙައްމަދު

---

[21] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (ސިވިލް އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

[22] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (ސިވިލް އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)